

Shrnutí klíčových výstupů projektu AIR TRITIA a jejich přínos pro Statutární město Ostrava

Zpracováno v rámci projektu „JEDNOTNÝ PŘÍSTUP K SYSTÉMU ŘÍZENÍ ZNEČIŠTĚNÍ OVZDUŠÍ PRO FUNKČNÍ MĚSTSKÉ OBLASTI V REGIONU TRITIA“ (UNIFORM APPROACH TO THE AIR POLLUTION MANAGEMENT SYSTEM FOR FUNCTIONAL URBAN AREAS IN TRITIA REGION, dále jen AIR TRITIA), č. CE1101, který je spolufinancován z Evropské unie prostřednictvím programu Interreg CENTRAL EUROPE.

Projekt AIR TRITIA je zpracováván mezinárodním řešitelským týmem skládajícím se z 5 výzkumných organizací, 5 měst a ESÚS TRITIA v rámci České republiky, Slovenska a Polska, v období od června 2017 do listopadu 2020¹. Cílem projektu je zlepšení řízení kvality ovzduší prostřednictvím tvorby vhodných nástrojů a strategií a řešení kvality ovzduší a s tím související kvality života obyvatel zapojených měst včetně Statutárního města Ostrava.

Nástroje vyvinuté v rámci realizace projektu:

V rámci projektu byl vyvinut nástroj s názvem **Systém řízení kvality ovzduší** (označovaný zkratkou AQMS²). Jedná se o nástroj pro podporu dlouhodobého strategického rozhodování v oblasti řízení kvality ovzduší založeném na důkazech (evidence based policy). AQMS (Air Quality Management System) je informační systém, který prostřednictvím uživatelsky přívětivého rozhraní v podobě interaktivní mapy poskytuje podklady potřebné pro strategické plánování a rozhodování v oblasti kvality ovzduší, které jsou podloženy vědeckými poznatky. Zároveň tento systém poskytuje informace o kvalitě ovzduší a plánovaných opatřeních veřejnosti a celý rozhodovací proces se tak stává transparentním. V rámci projektu AIR TRITIA systém zahrnuje kromě Ostravy ještě města Opava, Opolí, Rybník a Žilina a pak celou oblast TRITIA (Moravskoslezský kraj, Opolské a Slezské Vojvodství a Žilinský kraj). Systém je navržen tak, aby v budoucnu umožňoval rozšíření o aktualizovaná data, nastalé změny či nová opatření ke zlepšení kvality ovzduší. Systém je přístupný z: <https://aqms.vsb.cz/>

Druhým nástrojem vytvořeným v rámci projektu **Predikční varovný systém** (označovaný zkratkou PWS³). Tento systém prostřednictvím modelů a výpočetních algoritmů na základě aktuálních informací o kvalitě ovzduší poskytuje informaci riziku výskytu situací s extrémním znečištěním ovzduší (smogové situace) na následujících 48 hodin. Systém je upracován také pro území Statutárního města Ostravy a umožňuje jeho zástupcům i obyvatelům předpovídat tyto situace a případně na ně reagovat. Aktuálně jsou informace o situaci kvality v následujících 48 hodinách zasílána městům prostřednictvím elektronické pošty, po ukončení projektu budou informace dostupné na webových stránkách zpracovatele prostřednictvím grafické interpretace, dostupné pro všechny potenciální uživatele.

Strategické pokyny pro opatření s cílem zlepšování kvality ovzduší

Kromě vyvinutých nástrojů patří k hlavním výstupům projektu také identifikace potenciálních opatření ke zlepšování kvality ovzduší a vyhodnocení jejich předpokládaných dopadů. Pro všechna do projektu zapojená města, včetně Statutárního města Ostravy, byly v souladu s principy strategického plánování vytvořeny cíle a priority v oblasti kvality ovzduší na jejich území a jeho okolí. Projektový tým v úzké

¹ Realizace projektu prodloužena o 6 měsíců z důvodu bariér vzniklých důsledkem opatření spojených s pandemií CoViD-19.

² Zkratka AQMS je vytvořena z anglického názvu „AIR Quality Management System“.

³ Zkratka PWS je vytvořena z anglického názvu „Prediction Warning Systém“

spolupráci s pracovní skupinou složenou ze zástupců Statutárního města Ostravy vydefinoval v této oblasti následující priority:

- A. Rozvoj infrastruktury a technologických prostředků v oblastech s významným dopadem na zlepšování kvality ovzduší
- B. Iniciace podnětů rozvoje smýšlení obyvatel města nebo institucí působících na jeho území ve vztahu k rozvoji vlastního příspěvku ke zlepšování kvality ovzduší
- C. Snaha o aplikaci přístupů aktivního řízení kvality ovzduší (data, monitoring, vyhodnocování)

Součástí strategických pokynů je hodnocení dopadů potenciálních opatření, prostřednictvím modelů jsou prezentovány dopady na kvalitu ovzduší na celém řešeném území pro zavedení vybraných opatření. Statutární město Ostrava tak získává cenné informace, které umožní provést prioritizaci plánovaných opatření dle efektivity jejich předpokládaných dopadů, přičemž tyto informace využije například při plnění svých zákonných povinností v oblasti kvality ovzduší (například v rámci tvorby a plnění Programů zlepšování kvality ovzduší PZKO).

Publikace:

Součástí projektových výstupů jsou také dvě publikace. První z nich je odborná monografie s odborným obsahem zaměřeným na řešení kvality ovzduší včetně příkladů z území SMO, druhou publikací je poté atlas kvality ovzduší, který prostřednictvím map, fotek a textu popíše stav kvality ovzduší a především jejího pozitivního vývoje široké veřejnosti. Kombinace odborné publikace a atlasu tak pokryje potřebu sdílení informací pro odborné i laické cílové skupiny.

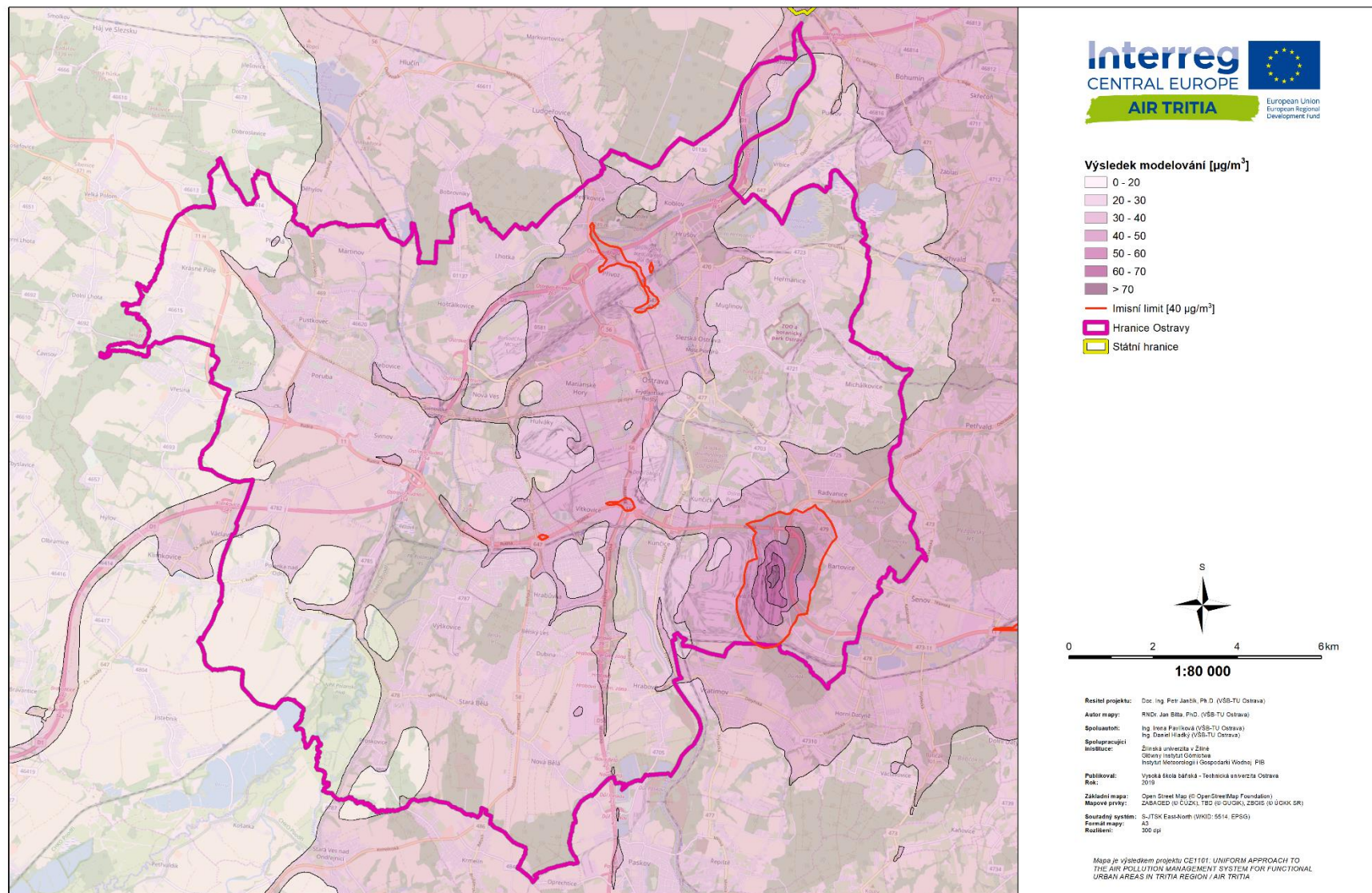
Příklady datových výstupů projektu:

- Mapová interpretace dat týkajících se průměrné koncentrace znečištění částicemi PM10 na území města Ostravy a jeho okolí (rok 2015).
- Mapová interpretace dat týkajících se průměrné koncentrace znečištění částicemi PM10 na celého regionu AIR TRITIA (rok 2020).

PRŮMĚRNÁ ROČNÍ KONCENTRACE PM₁₀ V OSTRAVĚ

Celkové koncentrace, model SYMOS'97 s korekcí podle imisního monitoringu, rok 2015

PRŮMĚRNÉ ROČNÍ KONCENTRACE PM10

Meteo - studená zima, projekce roku 2020

